

thom cridava y avalotava com si fossem á la porta del torin; los crits y las empentas van arribar al extrem al acostarse allí un cotxe que anava á fer un estropici si 'l natural horror que á tots nos va causar l' idea de fernos ciutadans de la necrópolis no 'ns hagués fet apretar més los uns als altres y reduhir lo nostre volumen tant com era possible. Lo cotxe anava tirat per dos cavalls y 'l cotxero y 'l lacayo vestits de gran librea; un cop parat va baixar un senyor d' uns cinquanta anys, ab bigoti de color de xacolata, tot vestit de dol y ab una cinteta vermella al trau de la levita; un criat saltá darrera d' ell portont una grossa corona y un martelet. Lo senyor va estendre una mirada desdenyosa y tothom li obrí pas, solament per traurers del davant aque'la mala cara.

—¡Féuli pas! —cridava un ab tó de mofa.

—Es l' alcalde dels morts—hi afegia un altre.

Y darrera d' éll van anar entrant los qu' eran més lluny de la porta, y 'ls de més aprop rebiam l' empena y 'ns apretavam ab més violencia contra la paret, igual que passa ab l' arena de un relotje, que 's van escorrent los granets del mitj y 'ls que están més á la vora del estret son los darrers que 'l passen.

Un cop dins nos poguerem esbargir contemplant l' aspecte de las llargas vías limitadas á l' un costat y al altre per las altas parets cobertas d' inscripcions y rétols de diverses formas; hi regnava allí una barreja estranya de quietut y d' animació; los uns asseguts á terra anavan guarnint los ninxos de més avall y altres feyan lo mateix per amunt enfilats en escalas; aquell lligava flors y aquell altre clavava una punta en lo march d' un ninxo picant suament com si temés despertar als de dins; per aci una colla de desfeynats anavan llegint ab indiferencia los noms apuntats en las sepulturas y uns altres resseguián ab mirada ansiosa 'ls números dels ninxos com cercant una guía segura pera trovar la casa que un no te prou coneguda; per allá xicots perfidiosos que amohinavan á tothom oferint los seus serveys pera endressar los ninxos y fregar los vidres. En mitx de tota aquella gentada 'ns va sortir al davant lo mateix senyor que haviam topat á la entrar; al reu costat y guardant certa distancia hi anava un empleat ab brusa negra fins als peus y ab la gorra de xarol á la ma; aquest signá un ninxo, preguntá al senyor si 'l necessitava per alguna cosa més, y haventli respost negativament, se va retirar saludant ab molt respecte.

Al girarse l' empleat vaig reconéixer en ell á un antich mosso del nostre magatzem y 'l

vaig empendre totseguit. Un cop se hagué «enterat ab molta satisfacció» de com estavem de salut tots los de casa, contestant á una pregunta meva, 'm va explicar qui era aquell senyor que acabava de deixar; justament la dona d' ell, del mosso, havia criat á una germana del senyor; ell lo coneixia bé; era un marqués molt desgraciat, perque 'ls marquesos també poden tenir desgracias (parla 'l mosso), homa qneranta y tans anys, se va casar ab una noya de quinze, molt maca, molt fineta; ella 's va posar trista, trista, y al cap de poch dias de matrimoni se 'n va anar al altre mon; allí está entarrada, en aquell ninxo que 's mira 'l senyor en lo moment precis de la nostra conversa.

Nos várem despedir, y tot ronsejant nos deturarem al costat del senyor marqués aparentant que llegiam los versos d' un epitafi. Lo criat está ajupit colocant la corona en lo ninxo; lo marqués dret y tirat una passa endarrera no para de moure 'l cap y fer ganyotas significant que no li acomoda la manera com posa 'l criat la corona; aquest va modificant lo plan á cada paraula que 'l senyor murmura, y á la fi queda llesta la cosa fixant ab clauhets las puntas dels llassos y podentse aixís llegir clarament l' inscripció que deya «lo Marqués tal á sa esposa la Marquesa.» Lo senyor se va retirar un xich més y mitx aclucant los ulls semblava que llegís ab certa complacencia la pomposa inscripció y encara tot anansent se va girar moltes vegadas tornantla á llegir ab satisfacció ben marcada.

Mentres durava l' anterior escena se passava amunt y avall per aqnell indret, caminant depressa y girant molt sovint per no perdre de vista als que eran objecte de la nostra atenció, un jove flach, esgroguehit, ab barba rossa y punxaguda, ab una cara que revelava una fonda tristesa, pero sonriguent algún cop y tornant sobtadament á pendre la serietat habitual, xuclant com á cert neguit la qua d' un cigarret que aguantava ab prou feynas entre las puntas dels dits; lo varem observar ab curiositat creixent y acabá per absorvir tota la nostra curiositat.

Jo vaig dir tot baixet al meu company y signant dissimuladament ab lo cap.

—Deu ser boig.

Lo marqués s' havia allunyat y 'l jove arrencantse del trau un pensament mitx mústich y girant rápidamente la vista á l' un cantó y al altre, lo va tirar al replanet del ninxo després de besarlo amorosament y va córrer, més que caminar, en direcció de la porta. Tot aixó ho fa fer ab llestesa y al punt que 'l meu company, com per respondre á la meva su-